Nr 45.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1918 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående vissa ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering med mera.

(2:a avd.)

Närvarande: herrar Hammarström, Röing, Jacob Larsson, Lyckholm, Elof Ljunggren, Bäckström, frih. Fleming, Östberg, Källman, Jonsson i Hökhult, Rune Nilsson i Kristianstad, Berg i Staby, Knaust, Wikström, Johansson i Kullersta, Jönsson i Boa och Hansson i Sölvesborg, varjämte herr Neess var tillstädes vid behandlingen av punkterna 1) och 2) samt herr Antonsson vid behandlingen av betänkandet i övrigt.

Genom proposition, nr 283, av den 12 mars 1918, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga nedan intagna

1) förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering jämte det vid berörda förordning fogade formulär nr 1 A;

2) förslag till förordning om ändrad lydelse av punkt 3:o) i de vid förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen;

3) förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § i de vid förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen; samt

4) förslag till förordning om ändrad lydelse av de till förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt hörande tabellerna III och IV.

Förslag

till

Förordning

om vissa ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering jämte det vid berörda förordning fogade formulär nr 1 A.

Härigenom förordnas, att 6, 11, 18, 23, 28, 29, 54 och 63 §§ i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering jämte det vid berörda förordning fogade formulär nr 1 A skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

6 §.

Vid deklaration för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag eller står under offentlig kontroll, så ock för annan uppgiftsskyldig, som näst föregående år enligt lag varit skyldig föra handelsböcker, skall för tid, som deklarationen omfattar, fogas bestyrkt avskrift av in- och utgående balansräkning samt vinst- och förlusträkning, där sådan föres.

Så fort — — — — — — — — — — — — — — — avgiva.

11 §.

Till ledning vid — — — — — — — någon avlöningsförmån.

Vid fullgörande av uppgiftsskyldighet, som omförmäles i 2:o) *b), c), d), e)* och *g),* iakttages, att särskild uppgift upprättas för en var person, varom fråga är. Enahanda gälle beträffande sådan i 2:o) *f)* omförmäld uppgift, som avgives enligt deklarationsformulär nr 1 A. Där så kan ske, bör härjämte uppgift enligt 2:o) *b), c), d), e), f)* och *g)* fullständigt angiva ej allenast personens namn och hemvist enligt mantalslängd utan även bostadsadressen samt uppgift enligt *e)* och *g)* tillika

innehålla upplysning om födelseår och för den, som ej är svensk undersåte, upplysning om hans nationalitet.

Samtliga uppgifter — — varje grupp av uppgifter avser.

Styrelse för bankbolag, sparbank eller annan penningförvaltande inrättning ävensom enskild man eller handelsbolag, som yrkesmässigt driver bankrörelse eller liknande verksamhet, är skyldig att efter anmaning lämna uppgift om namngiven skattskyldigs ränteinkomst från den penningförvaltande inrättningen, personen eller handelsbolaget ävensom om beloppet av den skattskyldiges innestående medel vid viss angiven tidpunkt.

18 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

2 mom. Samma påföljd inträder, därest i 6 § omförmäld skattskyldig underlåter hörsamma anmaning att avlämna påbjudna räkenskapshandlingar eller, vad angår aktiebolag, förvaltningsberättelse, så ock där i 2 § 1 mom. *a)* omförmält verk eller bolag, som fått emottaga revisionsberättelse för senaste räkenskapsår, ej hörsammar anmaning att till ledning för taxeringen avlämna bestyrkt avskrift eller tryckt exemplar av sådan berättelse.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

23 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3 mom. Vad i 1 och 2 mom. är sagt om deklaration, gäller även beträffande annan av skattskyldig till ledning för egen taxering lämnad uppgift eller upplysning, så ock i tillämpliga delar i fråga om sådan uppgift, som jämlikt 11 § lämnats rörande skattskyldigs från penningförvaltande inrättning eller person uppburen ränteinkomst eller beloppet av den skattskyldiges där innestående medel.

4 mom. — — — — — — — — — — — — — — — — —

28 §.

Erforderligt antal exemplar — — — — av överståthållarämbetet.

Kungl. Maj:ts befallningshavande äger att årligen, därest så anses erforderligt, från varje taxeringsnämnd inom länet eller viss del därav kalla antingen ordföranden eller den av Kungl. Maj:ts befallningshavande

utsedde ledamoten att å lämplig ort sammanträda inför Kungl. Maj:ts befallningshavande eller landskamreraren för förberedande överläggningar rörande taxeringsarbetet.

29 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

2 mom. Före januari månads utgång skola till taxeringsnämndens ordförande avlämnas, på landet av kommunalstämmans ordförande och i stad, utom Stockholm, genom magistratens försorg, de i 36 § 4 mom. och 47 § 3 mom. omförmälda avskrifterna av taxeringslängder och prövningsnämndens särskilda längder för nästföregående år.

Å landet är häradsskrivare och i stad, utom Stockholm, vederbörande tjänsteman berättigad att efter januari månads utgång på rekvisition få avskrifterna av fastighetslängderna till sig översända; åliggande det den, som begagnat sig av denna rätt, att senast den 25 mars, vid bot av tre kronor för varje överskjutande dag, återställa avskrifterna till taxeringsnämndens ordförande.

54 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

6 mom. Å prövningsnämndens sammanträdesort icke bosatta ledamöter i denna nämnd samt de taxeringsnämndsordförande eller av Kungl. Maj:ts befallningshavande förordnade ledamöter i taxeringsnämnd, som på Kungl. Maj:ts befallningshavandes kallelse från annan ort infunnit sig antingen till sådant sammanträde, som i 28 § omförmäles, eller ock i residensstaden före eller under prövningsnämndens sammanträde för upplysningars meddelande, äga åtnjuta traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som resedagar med tio kronor om dagen samt övrig ersättning för resekostnaderna enligt fjärde klassen av gällande resereglemente.

Enahanda ersättning tillkommer även ledamot i prövningsnämnd, som, på annan ort bosatt, efter kallelse av ordföranden inställt sig för att deltaga i protokollsjusteringen.

63 §.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

2 mom. På grund av dessa sammandrag och sedan de vid deras granskning anmärkta förhållanden blivit förklarade eller rättade, böra i

Stockholms stad av därvarande uppbördsverk och i varje län av landskontoret uppgöras särskilda sammandrag över Stockholms stads och länets hela taxering och påförda statsskatt; och skola sistnämnda sammandrag, därtill tryckta blanketter genom statskontorets försorg tillhandahållas vederbörande tjänstemän, av Kungl. Maj:ts befallningshavande till statskontoret insändas så tidigt, att de kunna beräknas inkomma till nämnda verk före den 1 december.

Anvisningar för deklarationsblankettens ifyllande.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Verk och bolag så ock annan uppgiftsskyldig, som nästföregående år enligt lag varit skyldig föra handelsböcker, skola vid deklaration och uppgift foga bestyrkt avskrift av in- och utgående balansräkning samt, där sådan föres, vinst- och förlusträkning för senaste räkenskapsåret. Aktiebolag skall därjämte, så snart ske kan, bifoga förvaltningsberättelse.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1919.

Förslag

till

Förordning

om ändrad lydelse av punkt 3:o) i de vid förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.

Härigenom förordnas, att punkt 3:o) i de vid förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skall hava följande ändrade lydelse:

3:o) *Övriga inkomster av arbete.*

Härunder upptagas:

— jordbruk eller skogsbruk.

Därest inkomst av ett näringsföretag på grund av särskilda, av näringsidkaren vidtagna åtgärder, varom här nedan närmare förmäles, blivit lägre, än den eljest skolat bliva, skall inkomsten av företaget beräknas till det belopp, vartill den kan antagas hava uppgått, därest sådana åtgärder icke vidtagits.

Såsom åtgärder av här avsedd art är att beakta, att en näringsidkare till någon, som är ekonomiskt intresserad i hans näringsföretag eller kan öva inflytande på företagets ledning, försålt varor till lägre pris eller av honom köpt varor till högre pris än de i allmänhet gällande.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1920.

Förslag

till

Förordning

om ändrad lydelse av 3 § i de vid förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.

Härigenom förordnas, att 3 § i de vid förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skall hava följande ändrade lydelse:

3 §.

Med avseende å — — — — som taxeringsmännen finna skälig.

Därest inkomst av ett näringsföretag på grund av särskilda, av näringsidkaren vidtagna åtgärder, varom här nedan närmare förmäles, blivit lägre, än den eljest skolat bliva, skall inkomsten av företaget beräknas till det belopp, vartill den kan antagas hava uppgått, därest sådana åtgärder icke vidtagits.

Såsom åtgärder av här avsedd art är att beakta, att en näringsidkare till någon, som är ekonomiskt intresserad i hans näringsföretag eller kan öva inflytande på företagets ledning, försålt varor till lägre pris eller av honom köpt varor till högre pris än de i allmänhet gällande.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1920.

Förslag

till

Förordning

om ändrad lydelse av de till förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt hörande tabellerna III och IV.

Härigenom förordnas, att de till förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt hörande tabellerna III och IV skola erhålla den ändrade lydelse, härvid fogade tabeller utvisa.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1919.

Tabell III

utvisande kapitalvärdet, efter en räntefot av 5 %, av en livränta eller annan förmån, som vid slutet av varje år under en persons av *mankön* livstid utgår med belopp eller till värde av 1 krona (grundad å statistiska centralbyråns dödlighetstabell för årtiondet 1901—1910).

Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde
0	15.76	30	15.76	60	9.85	90	1.85
1	17.24	31	15.65	61	9.56	91	1.72
2	17.52	32	15.53	62	9.27	92	1.59
3	17.60	33	15.41	63	8.96	93	1.48
4	17.63	34	15.27	64	8.67	94	1.35
5	17.62	35	15.13	65	8.36	95	1.25
6	17.60	36	14.99	66	8.05	96	1.17
7	17.56	37	14.84	67	7.73	97	1.12
8	17.51	38	14.69	68	7.43	98	1.03
9	17.45	39	14.53	69	7.11	99	0.90
10	17.38	40	14.36	70	6.80	100	0.81
11	17.31	41	14.20	71	6.48	101	0.69
12	17.23	42	14.02	72	6.17	102	0.55
13	17.14	43	13.85	73	5.86	103	0.40
14	17.05	44	13.66	74	5.55	104	0.23
15	16.95	45	13.47	75	5.25		
16	16.86	46	13.27	76	4.95		
17	16.77	47	13.07	77	4.66		
18	16.69	48	12.86	78	4.38		
19	16.62	49	12.64	79	4.11		
20	16.55	50	12.41	80	3.85		
21	16.49	51	12.18	81	3.60		
22	16.43	52	11.95	82	3.35		
23	16.37	53	11.71	83	3.12		
24	16.30	54	11.46	84	2.89		
25	16.22	55	11.21	85	2.69		
26	16.14	56	10.96	86	2.50		
27	16.05	57	10.69	87	2.32		
28	15.96	58	10.41	88	2.14		
29	15.86	59	10.13	89	1.98		

Utgår livräntan i stället vid slutet av varje halvår, ökas kapitalvärdet med 0.25. Utgår den vid slutet av varje kvartal, ökas det med 0.375. Utgår den vid början av varje år, ökas det med 1.

Tabell IV

utvisande kapitalvärdet, efter en räntefot av 5 %, av en livränta eller annan förmån, som vid slutet av varje år under en persons av ***kvinnkön*** livstid utgår med belopp eller till värde av 1 krona (grundad å statistiska centralbyråns dödlighetstabell för årtiondet 1901—1910).

Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde
0	16.13	30	16.00	60	10.36	90	2.10
1	17.33	31	15.90	61	10.06	91	1.95
2	17.59	32	15.80	62	9.76	92	1.80
3	17.66	33	15.69	63	9.45	93	1.67
4	17.69	34	15.58	64	9.13	94	1.55
5	17.68	35	15.46	65	8.81	95	1.42
6	17.66	36	15.34	66	8.49	96	1.34
7	17.63	37	15.21	67	8.16	97	1.29
8	17.58	38	15.08	68	7.83	98	1.22
9	17.53	39	14.94	69	7.51	99	1.12
10	17.47	40	14.80	70	7.18	100	1.02
11	17.40	41	14.65	71	6.85	101	0.91
12	17.33	42	14.49	72	6.52	102	0.80
13	17.25	43	14.33	73	6.21	103	0.64
14	17.18	44	14.16	74	5.89	104	0.47
15	17.11	45	13.98	75	5.57	105	0.26
16	17.04	46	13.79	76	5.27		
17	16.97	47	13.59	77	4.97		
18	16.91	48	13.39	78	4.70		
19	16.84	49	13.18	79	4.41		
20	16.77	50	12.96	80	4.14		
21	16.71	51	12.74	81	3.88		
22	16.64	52	12.50	82	3.63		
23	16.57	53	12.26	83	3.39		
24	16.50	54	12.01	84	3.16		
25	16.42	55	11.75	85	2.96		
26	16.34	56	11.49	86	2.76		
27	16.27	57	11.22	87	2.58		
28	16.18	58	10.94	88	2.41		
29	16.09	59	10.66	89	2.25		

Utgår livräntan i stället vid slutet av varje halvår, ökas kapitalvärdet med 0.25. Utgår den vid slutet av varje kvartal, ökas det med 0.375. Utgår den vid början av varje år, ökas det med 1.

Beträffande vad föredragande departementschefen enligt ovan omförmälda statsrådsprotokoll anfört vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t, får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Syftet med förevarande proposition i dess huvudsakliga delar är att bland annat genom utvidgad uppgiftsskyldighet vinna ökad effektivitet av taxeringsförfarandet. Vissa åtgärder i detta syfte, som ursprungligen ifrågasatts med avseende å taxeringen av skattskyldiga utlänningar, hava befunnits gagneliga för taxeringsarbetet i allmänhet och i föreliggande förslag givits allmän tillämplighet.

Om samtliga i propositionen innehållna förslag kan sägas, att de äro av rent praktisk innebörd och ej avse ändring i någon av vår skattelagstiftnings bärande principer.

Skyldighet även för enskild näringsidkare att vid deklaration foga räkenskapsutdrag.

I 6 § i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering stadgas, att vid deklaration för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag eller står under offentlig kontroll, skall för tid, som deklarationen omfattar, fogas bestyrkt avskrift av in- och utgående balansräkning samt vinst- och förlusträkning, där sådan föres.

Såsom i propositionen erinrats, har Kungl. Maj:t redan tvenne gånger, 1910 i förslaget till nyssnämnda förordning och 1913 i proposition angående vissa ändringar i samma förordning, föreslagit, att omförmälda räkenskapsutdrag skulle avlämnas av varje, även enskild, näringsidkare, som hade skyldighet att föra handelsböcker.

Riksdagen har emellertid vid båda tillfällena, i enlighet med hemställan av bevillningsutskottet, motsatt sig sådan utsträckning av ifrågavarande uppgiftsskyldighet. Riksdagen hade, såsom det hette i 1913 års riksdagsskrivelse i ämnet, icke blivit övertygad om behovet av ifrågavarande anordning, som däremot helt visst komme att i många fall vålla deklaranterna olägenheter. Då därtill komme, att taxeringsmyndigheternas granskningsarbete skulle väsentligt ökas utan, såvitt riksdagen kunde finna, motsvarande nytta i kontrollavseende, syntes tillräcklig anledning ej föreligga för riksdagen att frånträda sin 1910 intagna ståndpunkt i frågan.

Sistnämnda år hade utskottets betänkande i denna del varit enhälligt och utan debatt vunnit kamrarnas godkännande. Vid 1913 års riksdag var ställningen så till vida förändrad, att tre ledamöter i ut-

skottet reserverade sig till förmån för Kungl. Maj:ts förslag, och att vid debatt i andra kammaren från några håll uttalades sympatier för förslaget.

Under den tid, som gått sedan 1913, synes bland de sakkunniga den uppfattningen hava alltmera stadgat sig, att den ifrågavarande uppgiftsskyldighetens utsträckande till enskilda näringsidkare vore av väsentlig betydelse för taxeringsarbetet. Kommunalskattesakkunniga, som anmodats yttra sig angående vilka anordningar, som utan större ändringar av nu bestående ordning kunde befinnas särskilt ägnade att leda till ökad kontroll över inkomsttaxeringarnas tillförlitlighet och således även till ett mera effektivt taxeringsresultat, hava i utlåtande den 29 december 1916 framhållit, att såsom en för ernående av bättre taxeringsresultat ofrånkomlig anordning måste i främsta rummet betecknas införande av skyldighet för bokföringspliktiga rörelse- och yrkesidkare att, i likhet med vad som gällde i fråga om verk eller bolag, vilket vore försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit som aktiebolag registrerat eller stode under offentlig kontroll, opåmint vid inkomstdeklarationen foga bestyrkt avskrift av in- och utgående balansräkning samt vinst- och förlusträkning, där sådan fördes.

Sedan Konungens befallningshavande, hörda i frågan, samtliga uttalat sig i samma anda, har även kammarrätten, som tidigare ställt sig avvisande, anslutit sig till förslaget om skyldighet för även enskilda näringsidkare att avlämna räkenskapsutdrag, under betonande, att en verklig kontroll över inkomstberäkningens riktighet endast kunde vinnas genom en jämförelse med den skattskyldiges bokföring.

De förhållanden, under vilka bevillningsutskottet tidigare haft att taga ställning till det förevarande spörsmålet, hava sedan dess undergått betydande förändringar. Den direkta beskattningen såsom inkomstkälla för staten har, både absolut och relativt, blivit av allt större betydelse, och har givetvis i samma mån vikten av ett effektivt taxeringsförfarande vuxit. Tydligt är, att det i många fall vid uppskattningen av en näringsidkares inkomst kan vara önskligt att äga tillgång till hans räkenskaper såsom den primära grunden för inkomstberäkningen. Enligt nuvarande bestämmelser äger väl taxeringsmyndighet i förekommande fall infordra räkenskapsutdrag. Den stora arbetsbördan för många taxeringsmyndigheter torde dock nödga vederbörande att inskränka detta med besvär förenade anmaningsförfarande till de mest angelägna fallen. Ålägges, såsom nu är föreslaget, den skattskyldige att opåmint avlämna räkenskapsutdrag, vinnes ej blott lättnad i taxeringsmyndighetens besvär utan ock och framför allt möjlighet till skärpt kontroll av de-

klaration i alla hithörande fall, således även av deklarationer, som eljest kanske ej givit anledning till misstankar utan fått passera utan anmärkning.

Det besvär, som orsakas den skattskyldige genom den föreslagna anordningen, kan ej bliva synnerligen stort. I varje fall synes någon hänsyn därtill ej böra stå i vägen för tillgodoseendet av det allmännas intresse i denna sak. Utskottet har alltså funnit sig böra tillstyrka den föreslagna ändringen i taxeringsförordningens 6 § ävensom de därav påkallade ändringarna i 18 § 2 mom. och 23 § 3 mom. samt i anvisningarna för deklarationsblankettens ifyllande.

Viss uppgiftsskyldighet för banker m. fl.

Ett annat spörsmål, som jämväl förut varit föremål för delade meningar, är den föreslagna skyldigheten för styrelse för bankbolag, sparbank eller annan penningförvaltande inrättning ävensom enskild man eller handelsbolag, som yrkesmässigt driver bankrörelse eller liknande verksamhet, att efter anmaning lämna uppgift om namngiven skattskyldigs ränteinkomst från den penningförvaltande inrättningen, personen eller handelsbolaget ävensom om beloppet av den skattskyldiges innestående medel vid viss angiven tidpunkt.

Vid olika tillfällen hava förslag framställts därom, att bankinrättningar m. fl. borde åläggas uppgiftsskyldighet beträffande beloppet av insättarna gottgjorda räntor.

I en vid 1913 års riksdag väckt motion, II: 76, av herr *Eriksson* i Grängesberg, föreslogs sådan ändring i taxeringsförordningen, att banker och andra sammanslutningar eller enskilda personer, som mot ränta emottoge penningar till förvaltning, ålades att till taxeringsmyndighet lämna uppgift å beloppet av varje insättares under föregående år uppburna ränta.

Bevillningsutskottet anförde härom, bland annat: Det torde kunna antagas, att genom den föreslagna åtgärden statens och kommunens skatteintresse skulle i många fall främjas. Huru önskvärt detta i och för sig vore, syntes dock förslagets förverkligande möta allt för stora praktiska svårigheter. Sålunda skulle uppgiftspliktens fullgörande åsamka särskilt de större penninginrättningarna med deras tusental av insättare ett synnerligen betungande besvär. Det med motionen avsedda syftet hade emellertid synts utskottet kunna väsentligen tillgodoses på enklare sätt, nämligen så, att penninginrättningar och enskilda, som av allmänheten emottoge medel till förräntande, förklarades skyldiga att på skriftlig anfordran av taxeringsmyndighet, närmare bestämt taxeringsnämnds ordförande eller kronans ombud hos prövningsnämnd, uppgiva viss

skattskyldigs ränteinkomst. Därigenom vunnes möjlighet att i fall, där deklarant misstänktes hava lämnat oriktig eller ofullständig uppgift, kontrollera denna.

I anslutning härtill föreslog utskottet viss ändring i taxeringsförordningen. Förslaget bifölls av andra kammaren, varemot första kammaren godkände en av två ledamöter avgiven reservation, gående ut på avslag å såväl motionen som utskottets förslag.

Frågan återkom vid 1915 års riksdag i en av herr *Johansson* i Brånalt väckt motion, II: 113, i anledning varav bevillningsutskottet förnyade sitt år 1913 framställda förslag, dock med reservation av fyra ledamöter, som yrkat avslag. Första kammaren följde reservanterna, medan andra kammaren biföll utskottets hemställan. Frågan hade alltså ånyo fallit.

Vid övervägande av de åtgärder, som borde tillgripas för vinnande av kontroll över skattskyldiga utlänningars inkomster, har emellertid återupptagits tanken på en bankernas m. fl. uppgiftsplikt, som dock skulle omfatta ej blott kunders uppburna räntor utan ock deras innestående medel. En dylik anordning har för övrigt ansetts behövlig även för andra fall än utlänningars beskattning, vadan det nu föreslagna stadgandet, vilket gäller en var som yrkesmässigt driver inlåning, gjorts tillämpligt i fråga om alla skattskyldiga. Såsom bevillningsutskottet tvenne gånger förordat, skulle dock uppgift lämnas först på begäran i varje särskilt fall.

Den kritik, som, enligt vad propositionen utvisar, från vissa håll riktats mot förslaget, synes äga sin tyngdpunkt i farhågor för banksekretessens obehöriga åsidosättande. Klart är, att det föreslagna stadgandet ej råkar i någon formell konflikt med banklagens regel i 258 §: »Enskildas förhållanden till bankbolag må ej i oträngt mål yppas». Om oträngt mål kan ju nämligen ej bliva tal i ett fall av förevarande art. Ser man åter till sakens reella sida, lärer risken för obehörigt blottande av affärshemligheter på denna väg ej vara synnerligen nämnvärd, särskilt då, såsom genom tillägg i 23 § taxeringsförordningen föreslagits, hithörande uppgifter skulle få samma skydd mot offentliggörande som deklarationerna.

Det för utskottet avgörande i denna fråga, som ju ägt utskottsmajoritetens sympatier såväl 1913 som 1915, är i varje fall den föreslagna anordningens plats i kedjan av åtgärder, som behöva tillgripas för ernående av ett mera effektivt taxeringsresultat. Utskottet får jämväl på denna punkt åberopa, vad utskottet ovan erinrat om den direkta beskattningens växande betydelse för statens ekonomi.

Om beräkning av inkomst för visst fall.

Från sistnämnda synpunkter är ock att bedöma det föreslagna tillägget i de särskilda anvisningarna till ledning vid skatte- och bevillningstaxeringarna (sid. 6 och 7 i propositionen). Känt är, att de nuvarande bestämmelserna icke utesluta åtgärder av angiven art såsom ägnade att undandraga landet eller ock viss kommun med höga utskylder skatt för inkomst, som rätteligen bort taxeras här i riket eller i viss kommun i stället för annan. Det föreslagna stadgandet synes därför fylla ett verkligt behov. Dock har detsamma synts tarva omformulering, bland annat till klargörande av att de i andra stycket upptagna två fallen av obehöriga åtgärder, försäljning av varor till lägre pris och köp av varor till högre pris än de i allmänhet gällande, icke äro de enda utan närmast utgöra exempel. Utskottet hemställer här nedan om annan lydelse av det föreslagna stadgandet.

Berättigade hänsyn till ingångna affärsavtal synas, såsom ock är föreslaget, tarva, att det nya stadgandet träder i kraft först 1920, vilket innebär, att detsamma får tillämpning först å sådan inkomst, som skall taxeras nämnda år.

Sammanträden mellan representanter för taxeringsnämnderna.

En efter utskottets uppfattning välbetänkt anordning, om vars lämplighet väl ej kan råda meningsskiljaktighet, innebär Kungl. Maj:ts förslag om årliga sammanträden länsvis av representanter för taxeringsnämnderna inför Konungens befallningshavande eller landskamreraren. Uppenbarligen är det av stor vikt, att vid taxeringen enhetliga grundsatser och metoder varda följda, och synas de föreslagna sammanträdena synnerligen ägnade att främja detta mål. Det härutinnan föreslagna nya stadgandet i 28 § taxeringsförordningen får utskottet alltså tillstyrka.

Höjd traktamentsersättning enligt 54 § 6 mom. taxeringsförordningen.

I fråga om ersättning åt de till sammanträdena inkallade äro genom föreslaget tillägg i 54 § 6 mom. taxeringsförordningen gjorda tillämpliga de för prövningsnämndens ledamöter m. fl. gällande grunder. Vid behandlingen av denna punkt har det inom utskottet gjorts gällande, att den enligt nyssnämnda stadgande till ledamöter i prövningsnämnd m. fl. utgående ersättningen icke stode i överensstämmelse med de höjda gottgörelser, som medgivits innehavare av vissa andra allmänna uppdrag, såsom landstingsmän m. fl. De i förevarande stadgande, sådant det nu lyder, omförmälda personerna åtnjuta dagtraktamente 10 kronor och övrig ersättning för resekostnader enligt fjärde klassen av gällande resereglemente. Dagtraktamentet har sålunda utgått med högre belopp än det i nämnda reseklass hittills tillämpade, 8 kronor. I enlighet med uttalande av innevarande års riksdag har traktamentsersättningen inom

resereglementets samtliga klasser från och med den 1 nästlidne mars höjts med 3 kronor. Det har därför synts utskottet följdriktigt, att man vid bestämmande av en högre traktamentsersättning i förevarande fall går något längre än till fjärde klassens nya traktamente, 11 kronor, och har utskottet funnit 14 kronor vara ett lämpligt och skäligt belopp. I enlighet härmed tillåter sig utskottet här nedan föreslå ändrad lydelse av 54 § 6 mom. taxeringsförordningen. Billigt synes vara, att även denna traktamentsökning får träda i tillämpning redan innevarande år.

Övriga ändrings-förslag.

I övrigt innehåller propositionen vissa mindre betydande ändringar i taxeringsförordningen i rent praktiskt eller ordningssyfte, avseende fullständigare uppgift om skattskyldigs bostadsadress, annan ordning för tillhandahållande åt häradsskrivarne av föregående årets fastighetslängder, föranledd närmast av fögderiförvaltningens omorganisation, (29 § 2 mom.), samt noggrannare tidsbestämmelse för insändande till statskontoret av sammandrag av taxering och påförd statsskatt (63 § 2 mom.)

Slutligen föreslås nya tabeller för beräkning av kapitalvärdet av livräntor m. m. (tabellerna III och IV vid förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt), vilka tabeller äro byggda på nyare statistiska dödlighetsberäkningar.

Emot dessa ändringsförslag har utskottet intet att erinra.

I överensstämmelse med det ovan anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke kunnat i oförändrat skick bifallas, måtte:

1) antaga ovan återgivna förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering jämte det vid berörda förordning fogade formulär nr 1 A; dock att riksdagen måtte besluta, att 54 § 6 mom. skall erhålla följande lydelse:

54 §.

— — — — — — — — — — — — — — — —

6 mom. Å prövningsnämndens sammanträdesort icke bosatta ledamöter i denna nämnd samt de taxerings-

nämndsordförande eller av Kungl. Maj:ts befallningshavande förordnade ledamöter i taxeringsnämnd, som på Kungl. Maj:ts befallningshavandes kallelse från annan ort infunnit sig antingen till sådant sammanträde som i 28 § omförmäles, eller ock i residensstaden före eller under prövningsnämndens sammanträde för upplysningars meddelande, äga åtnjuta traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som resedagar med *fjorton* kronor om dagen samt övrig ersättning för resekostnaderna enligt fjärde klassen av gällande resereglemente.

Enahanda ersättning tillkommer även ledamot i prövningsnämnd, som, på annan ort bosatt, efter kallelse av ordföranden inställt sig för att deltaga i protokollsjusteringen;

2) besluta, att nyssnämnda 54 § 6 mom. taxeringsförordningen skall under innevarande år från och med den dag, som av Konungen bestämmes, hava en sålunda ändrad lydelse:

Å prövningsnämndens sammanträdesort icke bosatta ledamöter i denna nämnd samt de taxeringsnämndsordförande eller av Kungl. Maj:ts befallningshavande förordnade ledamöter i taxeringsnämnd, som på Kungl. Maj:ts befallningshavandes kallelse från annan ort infunnit sig i residensstaden före eller under prövningsnämndens sammanträde för upplysningars meddelande, äga åtnjuta traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som resedagar med *fjorton* kronor om dagen samt övrig ersättning för resekostnaderna enligt fjärde klassen av gällande resereglemente.

Enahanda ersättning tillkommer även ledamot i prövningsnämnd, som, på annan ort bosatt, efter kallelse av ordföranden inställt sig för att deltaga i protokollsjusteringen;

3) besluta, att punkt 3:o i de vid förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skall hava följande ändrade lydelse:

3:o) *Övriga inkomster av arbete.*

Härunder upptagas:

— jordbruk eller skogsbruk.

Har näringsidkare till någon, som är ekonomiskt intresserad i hans näringsföretag eller kan öva inflytande på företagets ledning, försålt varor till lägre pris eller av honom köpt varor till högre pris än de i allmänhet gällande eller vidtagit andra liknande åtgärder, och har i följd härav inkomsten av företaget blivit lägre, än den eljest skolat bliva, skall inkomsten av företaget beräknas till det belopp, vartill den kan antagas hava uppgått, därest sådana åtgärder icke vidtagits;

4) besluta, att 3 § i de vid förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skall hava följande ändrade lydelse:

3 §.

Med avseende å — — — — som taxeringsmännen finna skälig.

Har näringsidkare till någon, som är ekonomiskt intresserad i hans näringsföretag eller kan öva inflytande på företagets ledning, försålt varor till lägre pris eller av honom köpt varor till högre pris än de i allmänhet gällande eller vidtagit andra liknande åtgärder, och har i följd härav inkomsten av företaget blivit lägre, än den eljest skolat bliva, skall inkomsten av företaget beräknas till det belopp, vartill den kan antagas hava uppgått, därest sådana åtgärder icke vidtagits;

5) därest riksdagen bifaller vad utskottet under 3) och 4) hemställt, besluta, att där omhandlade stadganden i sin ändrade lydelse skola träda i kraft den 1 januari 1920; samt

6) antaga ovan återgivna förslag till förordning om ändrad lydelse av de till förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt hörande tabellerna III och IV.

Stockholm den 17 maj 1918.

På bevillningsutskottets vägnar:

ALEXIS HAMMARSTRÖM.

Reservationer:

vid *punkt 1)* av herrar *Hammarström, Lyckholm,* friherre *Fleming, Östberg, Knaust* och *Neess,* som anfört:

Såsom en åtgärd bland andra för vinnande av bättre kontroll över de skattskyldigas självdeklarationer upptager den föreliggande propositionen införande av skyldighet för dem, som yrkesmässigt driva inlåningsrörelse, att på begäran från vederbörligt håll lämna uppgift beträffande viss skattskyldig å honom tillgodoförd ränta och för honom innestående kapital. Förslaget åsyftar således en särskild kontroll beträffande skattskyldigs kapitalinkomst och kapitalförmögenhet.

Enligt vår mening är det synnerligen tvivelaktigt, om den föreslagna kontrollmöjligheten komme att få något vidare värde. Vill en skattskyldig undandölja inkomst eller förmögenhet, varom nu är fråga, lärer den föreslagna anordningen ej bliva honom till nämnvärt hinder. Han kan fördela sitt kapital i olika penninginrättningar på skilda orter, eller placera det i obligationer eller hos privatpersoner mot t. ex. inteckningssäkerhet, vilken sistnämnda form för penningplacering i synnerhet torde vara vanlig på landsbygden. Vad särskilt angår uppgift om innestående kapital, må erinras, att en sådan uppgift långt ifrån alltid kan anses utmärka, att den skattskyldige vid den angivna tidpunkten ägt det innestående beloppet. Det kan t. ex. hava tillhört annan person eller ock motsvaras av skuld på annat håll.

En effektiv kontroll i förevarande avseende skulle efter vår uppfattning kräva, att en var som, yrkesmässigt eller icke, mottoge penningar till förräntande, ålades uppgiftsplikt, att fullgöras ej blott på begäran i vissa fall utan obligatoriskt i alla fall. Ej ens genom en så omfattande apparat skulle dock kontrollen vara säkerställd. Den skattskyldige vore ju oförhindrad att i sin deklaration ekvivalera ränteinkomsten med ränteavdrag. Det bleve med hänsyn därtill nödvändigt att etablera en kontroll efter enahanda mönster även över skattskyldigs gäldräntor. Uppenbart är dock, att man därmed vore inne på vägar, som förde bort från själva principen för självdeklarationsinstitutet, och att den enskildes affärsförhållanden bleve helt utlämnade åt en granskning, som helt visst ej alltid skulle hava statsintresset till förnämligaste mål. Taxeringsmyndigheterna skulle för övrigt ej tillnärmelsevis kunna medhinna någon granskning av det inströmmande uppgiftsmaterialet.

Enligt vad sålunda antytts, är det oss klart, att ifrågavarande kontrollmöjlighet i sin föreslagna begränsning ej kan bliva till något nämnvärt gagn, och att å andra sidan en konsekvent fortsättning på den inslagna vägen skulle leda till resultat, som varken ur taxeringssynpunkt eller med hänsyn till den skattskyldiges berättigade anspråk på skydd för sina enskilda förhållanden vore önskvärda.

I propositionen har ställts i utsikt blivande ändring i tryckfrihetsförordningen till skydd mot offentliggörande i tryck av här ifrågavarande uppgifter. Vi hålla före, att anordnande av en sådan garanti i varje fall borde föregå införandet av själva uppgiftsplikten.

Med hänsyn till förestående synpunkter hava vi inom utskottet yrkat, att utskottet måtte avstyrka bifall till det föreslagna nya stycket i 11 § taxeringsförordningen och därav föranledd ändring i 23 § 3 mom. samma förordning.

samt vid *punkterna 3) och 4)* av herrar *Hammarström, Lyckholm, Antonsson,* friherre *Fleming* och *Knaust,* som anfört:

Genom förslag om likalydande tillägg till de särskilda anvisningarna till ledning vid inkomst- och förmögenhetsskattetaxeringen (punkt 3:o) och bevillningstaxeringen (3 §) avser den kungl. propositionen att förekomma vissa föranstaltanden från skattskyldig näringsidkares sida vilka kunna leda till att i större eller mindre omfattning undandraga Sverige eller viss kommun här i landet skatt för därinom bedriven näringsverksamhet.

Enligt vad i propositionen upplyses, har förslaget ursprungligen tillkommit med avseende å och uteslutande hänfört sig till utlänningars beskattande. Man har velat förekomma, att den ekonomiska relationen

mellan samverkande svenskt och utländskt företag så ordnades, att vinsten helt eller delvis ej komme till synes hos det svenska företaget och således undginge beskattning här i riket. Vid detta förslags behandling hos Kungl. Maj:t har emellertid åt stadgandet givits en mera allmängiltig formulering, och därigenom har detta fått tillämplighet även å förhållandet mellan svenska näringsidkare inbördes.

Emot förslaget i dess först avsedda begränsning vore väl från beskattningssynpunkt åtminstone principiellt icke något att invända; och praktiskt sett skulle genom detsamma säkerligen i ett och annat fall kunna rådas bot på det missförhållandet, att svenska staten går miste om en skatteinkomst, som densamma med rätta tillkommer. De hörda myndigheterna hava ej heller haft något att erinra emot, vad i detta hänseende föreslagits. Huruvida de därvid även beaktat den återverkan stadgandet i fråga kunde få i reciproka åtgärder från utlandets sida, framgår ej av propositionen. Försiktigheten synes bjuda, att även en dylik eventualitet tages i betraktande; men då vi icke kunna antaga annat än att så skett, skulle vi icke hava ansett oss äga anledning att avstyrka förslaget, sådant det ursprungligen förelegat och av myndigheterna tillstyrkts. Däremot hava vi icke kunnat ansluta oss till detsamma i den form, vari det nu förelagts riksdagen. Här har till den ursprungliga frågan kommit en alldeles ny och delvis olikartad. Det gemensamma för de fall, stadgandet nu omfattar, är, att resultatet i vinstavseende av en näringsverksamhet i uppgift till taxeringen fördelas på flera skattesubjekt, där det med hänsyn till det allmännas berättigade intresse bort stanna på en hand, eller, om det bort fördelas, blir föremål för en obehörig förskjutning åt ett håll. I den mån vinsten obehörigen förlägges till utlandet, beröres uppenbarligen ett svenskt statsintresse, då i samma mån sådant äger rum, staten går förlustig skatt, men annorlunda ligger frågan, då vinsten av verksamheten fördelas allenast på olika händer inom landet. Det är då för staten själv tämligen likgiltigt, hur fördelningen sker. Staten får ändå skatt för det hela, och kan denna skatt till och med i följd av progressionen bliva större, i den mån vinsten till större del än som vederbort taxeras på ett håll.

Däremot råka på denna punkt de kommunala intressena i självfallen konflikt. Det är ju ett givet kommunalt intresse, att varje inom kommunen skattskyldig där har så stor taxerad inkomst som möjligt. Nära till hands ligger således faran, att taxeringsnämnderna skulle komma att i respektive kommuners intresse söka i möjligaste mån utnyttja förevarande stadgande, vars tillämpning ofta nog måste bliva skäligen godtycklig.

Enligt sakens natur torde det nämligen bliva synnerligen svårt att efter exakta grunder fastslå, vad som vid en viss tidpunkt varit allmänt gällande pris å en vara, och särskilda svårigheter måste väl stadgandets tillämpning medföra, då fråga bleve om köp eller försäljning enligt kontrakt, avslutade för längre tid, måhända för många år framåt. Stadgandets vaga avfattning skulle lätteligen kunna leda till en alltför stor frihet vid taxeringsmyndighetens tillämpning av detsamma. Om så de olika intresserade kommunerna, såsom naturligt är, var på sitt håll söka utnyttja den föreliggande möjligheten, måste följden befaras bliva en mängd tvister såväl dem emellan som mellan dem och de skattskyldiga.

Tydligt är, såsom redan antytts, att i det stora flertalet fall det föreslagna stadgandets tillämpning skulle komma att bottna i kommunalskatteintresset. Vi vilja icke bestrida, att kommunernas intresse i saken i och för sig är berättigat. Det synes oss dock knappast vara motiverat, att, då många andra kommunala skattespörsmål kunna vara lika väl och kanske mera förtjänta av snar lösning, i detta sammanhang taga upp till behandling just det förevarande. Även detta, huru behjärtansvärt det än i och för sig må vara, lärer böra upptagas till lösning först i sammanhang med den behandling av kommunalskattefrågan i hela dess vidd, som ju i en närmare framtid förestår.

Vi hava slutligen icke kunnat underlåta att framhålla, att den föreliggande frågan icke i vidare mån, än för såvitt angår det ursprungliga förslaget, blivit före dess framläggande för riksdagen vederbörligen utredd. Den utvidgning, som i den kungl. propositionen givits åt det ursprungliga, myndigheterna underställda förslaget, omfattar i själva verket en alldeles ny fråga, som i vikt och betydelse vida övergår den ursprungliga; och denna nya fråga har, såvitt propositionen giver vid handen, icke underställts någon sakkunnig myndighets utlåtande.

Med hänsyn till vad sålunda anförts, hava vi icke kunnat biträda utskottets tillstyrkande av propositionen, för så vitt den avser ändrad lydelse av de särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen, vilka finnas fogade vid förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt samt vid förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst.

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1918.